

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Aleksandry W. i Krzysztofa W.
przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. D. [...] w G.
o uchylenie uchwały,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 maja 2011 r.,
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Apelacyjny
postanowieniem z dnia 8 grudnia 2010 r.,

"Czy wynagrodzenie pełnomocnika procesowego strony (radcy prawnego) w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej w sprawie majątkowej należy ustalać na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w zależności od wartości przedmiotu sporu, czy też na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia stosowanego w drodze analogii?"

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny przedstawił do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego zagadnienie prawne, ujęte w postanowieniu z dnia 8 grudnia 2010 r., w związku z poważnymi wątpliwościami prawnymi, jakie powziął przy rozpoznawaniu apelacji w sprawie z powództwa Aleksandry W. i Krzysztofa W. przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. D. [...] w G. o uchylenie uchwały nr 9/2008 z dnia 20 maja 2008 r. Według tej uchwały, w 2008 r. miały zostać wykonane określone prace remontowe, których koszt miał wynieść 530.050 zł i miał zostać sfinansowany z posiadanych środków na funduszu remontowym i z zaciągniętego kredytu. W pozwie i apelacji nie wskazano wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata od pozwu została ustalona na podstawie art. 27 pkt 9 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm., dalej: „u.k.s.c.”). Sąd Okręgowy oddalił powództwo i zasądził od powodów na rzecz pozwanej, reprezentowanej przez radcę prawnego, kwotę 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), przyjmując, że sprawa ma charakter majątkowy, a wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 200.000 zł.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wątpliwość ujęta w przedstawionym zagadnieniu prawnym, wynika z tego, że w u.k.s.c. określona jest jednolita, niska (200 zł) opłata sądowa od pozwu (i od apelacji) o uchylenie jakiegokolwiek uchwały wspólnoty mieszkaniowej bez rozróżnienia, czy dotyczy ona sprawy majątkowej, czy niemajątkowej; w tej samej wysokości została ustalona, na podstawie art. 27 pkt 8 u.k.s.c. opłata sądowa od pozwu o uchylenie uchwały organu spółdzielni; wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – radcy prawnego w sprawie o uchylenie uchwały organu spółdzielni zostało ustalone w § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa

kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm., dalej: „rozporządzenie”) w wysokości 180 zł; brak jest przepisu szczególnego o wysokości wynagrodzenia radcy prawnego w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej, mimo że istnieje podobieństwo obu rodzajów spraw. Ponadto, skoro rozpoznawana sprawa ma charakter majątkowy, a w rozporządzeniu nie ma przepisu szczególnego o wysokości wynagrodzenia radcy prawnego w tego rodzaju sprawach, to można dojść do wniosku, iż należy je ustalić na podstawie § 6 rozporządzenia stosownie do wartości przedmiotu sporu. Jednakże z uwagi na podobieństwo w określeniu przez ustawodawcę wysokości opłaty od pozwu w obu rodzaju spraw, u podstaw czego leżało zapewnienie ochrony majątkowej członków spółdzielni, (co było także podstawą ustalenia w rozporządzeniu umiarkowanego wynagrodzenia radcy prawnego w takich sprawach), ta sama zasada powinna mieć zastosowanie przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia radcy prawnego w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej. Sąd Apelacyjny podkreślił, że bardzo często członkami wspólnoty mieszkaniowej są niezamożni emeryci i renciści, dla których poniesienie wysokich kosztów wynagrodzenia zastępstwa procesowego przekracza możliwości finansowe i może stanowić barierę dostępu do sądu. Uwzględniając powyższe Sąd wyraził przekonanie, że w sprawach o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej powinna obowiązywać jednolita zasada ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika procesowego na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia stosowanego przez analogię.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 390 § 1 k.p.c., jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd może przedstawić to zagadnienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Ze względu na wymagania zawarte w tym przepisie przedstawienie do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego może nastąpić wówczas, gdy zagadnienie to budzi – w ocenie sądu odwoławczego – poważne wątpliwości. Nie jest wystarczającą przesłanką, uzasadniającą przedstawienie zagadnienia prawnego, gdy budzi ono jedynie wątpliwości sądu odwoławczego, które powinny być wyjaśnione przez ten sąd we własnym zakresie w ramach sądowego stosowania

prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2005 r., III CZP 68/05, Lex nr 175457). O poważnych wątpliwościach można mówić wówczas, gdy możliwa jest różna wykładnia budzących wątpliwości interpretacyjne przepisów, przy czym za każdą z możliwych interpretacji przemawiają doniosłe, w ocenie sądu odwoławczego, argumenty prawne, gdy ponadto brak jest wypowiedzi Sądu Najwyższego, odnoszących się do dostrzeżonego zagadnienia prawnego, albo, w tym zakresie, orzecznictwo tego Sądu jest sprzeczne, czy też brak jest jednolitego, i przekonującego sąd odwoławczy, stanowiska doktryny dotyczącego przedstawionego zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., III CZP 32/10, Lex nr 590616). Taki stan rzeczy nie zachodzi wówczas, gdy wprowadzi sąd odwoławczy dostrzeżenie możliwość różnych rozwiązań sformułowanego zagadnienia prawnego, jednakże nie dostrzeżenie istotnych argumentów prawnych przemawiających za jednym z możliwych rozwiązań. Przedstawienie zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego nie może zmierzać jedynie do potwierdzenia i wsparcia przez Sąd Najwyższy sposobu rozwiązania przedstawionego zagadnienia prawnego, za którym opowiada się sąd odwoławczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 6/06, Lex nr 189258, z dnia 17 września 2008 r., III CZP 84/08, Lex nr 470907, z dnia 27 maja 2010 r., III CZP 32/10, Lex nr 590616).

Z uzasadnienia postanowienia przedstawiającego zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego nie wynika, aby były spełnione przesłanki określone w art. 390 § 1 k.p.c. Wprowadzi Sąd Apelacyjny wskazał na możliwe kierunki wykładni przepisów mogących mieć zastosowanie do ustalenia wysokości wynagrodzenia radcy prawnego w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej, jednakże, zdaniem tego Sądu, za zastosowaniem § 6 rozporządzenia przemawia tylko wykładnia językowa. Inne natomiast argumenty, wynikające z zastosowania zasad wykładni systemowej oraz funkcjonalnej, przemawiają za zastosowaniem § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. W związku z tym Sąd ten wyraził przekonanie, że właśnie ten przepis powinien mieć zastosowanie, nie wskazując argumentów przemawiających za inną wykładnią. W tych okolicznościach nie można przyjąć, że Sąd Apelacyjny miał poważne wątpliwości

dotyczące sformułowanego zagadnienia prawnego, skoro stanowisko prawne tego Sądu w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego było jednoznaczne.

Należy mieć także na uwadze to, że wątpliwość prawna Sądu Apelacyjnego była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 40/09 (OSNC 2010, nr 2, poz. 26), w której przyjęto, że podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego strony reprezentowanej przez radcę prawnego w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej stanowi stawka minimalna, przewidziana w § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że rozporządzenie choć nie określa stawki minimalnej w sprawach o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej, to ze względu na charakter prawny wspólnoty mieszkaniowej najbliższej - stosunkom wewnątrzspółdzielczym i cel jej działalności (z reguły niezarobkowej), do ustalenia wysokości stawki minimalnej w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej powinno mieć zastosowanie unormowanie dotyczące wynagrodzenia radcy prawnego w sprawach o uchylenie uchwały spółdzielni. Nie ma potrzeby udzielenia odpowiedzi na pytanie prawne w sytuacji, w której wykładnia wskazanych w nim przepisów została już dokonana przez Sąd Najwyższy, a Sąd przedstawiający zagadnienie prawne nie powołał się na możliwość odmiennej interpretacji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UZP 3/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 253).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) postanowił, jak w sentencji.